

MITOLÒGIQUES

Jordi Parramon

Les poesies aquí reunides sota el comú denominador de la mitologia grega provenen de diversos reculls inèdits i de treballs esparsos.

[«Himne a Eros»] (sense títol al recull corresponent) és una evocació d'aquest déu, venerat al santuari de Delfos, en el seu doble aspecte de divinitat primordial que li atribueix la *Teogonia* d'Hesíode i de fill d'Ares i Afrodita, que correspon al Cupido romà.

«Òmfale a Hèrcules» fantasieja sobre les paraules que la reina de Lídia degué adreçar al gran heroi, convertit en esclau d'ella per expiar una culpa, prefigurant una típica relació entre dòmina i submís.

«De la pietat» imagina la impotència i la resignació d'Anquises davant la destrucció de Troia, i com el seu fill el salva per portar-lo a noves aventures, tal com narra l'*Eneida* de Virgili, perquè quan una història s'acaba en comença una altra.

«L'illa dels homes animals» és una recreació del mite de Circe, conegut especialment per l'*Odissea* d'Homer, però que aquí s'insinua com un antecedent llunyà de *L'illa del doctor Moreau*, d'H. G. Wells.

«La fi de Fedra» narra, com si fos un cor tràgic, el desenllaç del mite referit a aquest personatge seguint la versió de l'*Hipòlit* d'Eurípides, que atribueix el desastre a una rivalitat entre Afrodita i Àrtemis.

«Eurídice trobada» explica el descens d'Orfeu als inferns per recuperar la seva estimada sense aconseguir-ho del tot, mite que, entre altres fonts, es troba a les *Metamorfosis* d'Ovidi.

[HIMNE A EROS]

A tu em vull adreçar de nou,
petit Eros. Ja que ets fecund
en els fets, jo he de ser-ne per tu en els mots,

i començo fugint d'allò
que van dir trobadors antics
(prou que ho han repetit cantautors moderns)

per lloar-te segons l'estil
espontani, que neix de fonts
amagades: el doll del teu líquid pur.

Petit Eros, i tanmateix
el més gran immortal, que vas
establir els fonaments on prospera el món,

com la dèlfica pedra en brut
ets el Centre, i al teu entorn
giren totes les coses de l'Univers,

ja que va concertar el teu seny
l'harmonia on hi havia sols
unes masses informes, ni temps ni espai.

Petit Eros, a tu devem
la infinita diversitat
del que és viu, i buscant-te glateix i es mou;

semen i òvul originals,
no prorees per tu mateix,
però infons en els éssers aquest instint.

Criatures duals que som,
en la nostra unió hi ha el fruit
d'un infant que s'acosta a portar l'amor.

ÒMFALE A HÈRCULES

Jo seré des d'avui la teva sobirana
i tu per mi només un miserable esclau;
no podem evitar-ho: és el destí qui mana
que romanguis tres anys captiu al meu palau.

Vull veure si al teu cos de força sobrehumana
el vaporós vestit de minyona li escau
i aquestes rudes mans saben trenar la llana
per després, al teler, fer-ne un teixit suau.

Però tot i sotmès (perquè el destí m'obliga
a comportar-me amb tu com a dolça enemiga),
sé que esforçant-t'hi a fons m'obeiràs humil,

si cal lliurar el país d'alguna fera immunda,
desitjant per guardó que jo, en la nit profunda,
em serveixi del teu capteniment viril.

DE LA PIETAT

Anquises assistí de Troia a la caiguda
quan ja per la ciutat corrien els argius
i tots els habitants eren morts o captius
sense cap mirament ni esperança d'ajuda.

Fora dels murs, llavors, molta gent previnguda
marxava pels camins o s'embarcava als rius
i ell estava dubtant d'unir-se als fugitius
perquè la seva edat valenta era perduda:

era vell, i després d'un setge de deu anys
no es veia amb cor d'anar per països estranys
buscant asil en un incert pelegrinatge.

Però Eneas d'això res no volgué saber
i sense perdre temps, amb un lleuger equipatge,
es va esmunyir portant el pare a collibè.

L'ILLA DELS HOMES ANIMALS

L'illa sense retorn (mireu-vos-la) és una illa
que heu de mirar de lluny. Si sou als seus verals
eviteu que els corrents de la salada Hals
us portin cap allà: qui s'hi acosta perilla.

I si hi embarranqueu no deixeu que la filla
del Sol us doni el suc dels alambins fatals,
o ja no direu res sinó mots animals:
grunys de porc, bels de boc i lladrucs de canilla.

No poseu, navegants, els peus al seu areny,
o amb la figura humana hi deixareu el seny
i llavors és del tot impossible evadir-se.

I, si ja hi sou, fugiu amb canoes i rais
abans que ella no us trobi, o fareu de cobais
en els experiments de la doctora Circe.

LA FI DE FEDRA

Filla de Minos i Pasífae,
ja tens la corda
lligada al coll, ai dissortada,
i sols et falta des del tàlem
un petit salt que el teu destí segelli.

I també al puny tens agafades
unes tauletetes
que en ser llegides i cregudes
pel teu marit, jutge implacable,
un innocent duran a la ruïna.

Doncs, què fas, insensata?
Si un foll amor pel teu fillastre
t'ha pres el seny, ara l'acuses
d'allò mateix que pretenies:
per donar-li la culpa
has escollit la víctima perfecta.

Però això no t'importa
a fi que el teu honor se salvi.
Ja sols de l'Hades et separa
un salt al buit, i aquest capvespre
pel camí de l'exili
els seus cavalls destrossaran Hipòlit.

Càstig fatal d'un adulteri
que no té lloc, aquests successos
prou ens demostren
que, de l'enuig, quan els númens s'enfronten,
ni els més devots no poden escapar-se'n.

EURÍDICE TROBADA

Eurídice trobada
et prohibeixen que la miris.
Tu fas de guia, Orfeu, pels topants tenebrosos
de l'inframón i ella et segueix callada
malgrat que no la vegis ni la sentis.
Ja que cantes tan bé que commous la natura
i fins els animals s'aturen a escoltar-te,
haves de commoure els déus de sota terra
per rescatar la que més estimaves,
impiament arrabassada
en la flor dels seus anys per una mort injusta.
Els et van dir que sí, sempre que no et giressis
a contemplar-la abans que sortíssiu a fora:
la condició és dura, ho saps, però el que dicten
els déus s'ha de complir, o en sofriràs la pena.
Ara et segueix els passos en silenci
perquè amb tu vol fruir de la llum i de l'aire.
Però n'estàs segur o és el que t'imagines?
Com pots saber si et ve al darrere?
Com? Mirant de reüll, res, només una mica...
I goses, sí, però la teva impaciència
t'ha de servir només per copsar la seva ombra
en el precís moment que l'abisme la xucla
i la negror la fa desaparèixer.
Ah, miserable Orfeu, què pots fer ara?
Per ella, res. Tan sols el que et quedi de vida
amb aquest cant que commourà les pedres
ploraràs el record d'Eurídice trobada
i de sobte perduda.

Els articles d'aquest número 2 de la revista *Veus baixes*,
publicats al febrer de 2014,
amb ISSN 2254-5336,
es publiquen amb llicència Creative Commons:
se n'autoritza la reproducció sempre que se'n citi l'autor,
que sigui sense propòsits comercials
i que no se'n facin elaboracions derivades

